

MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALAR IJODKORLIK TASSAVURLARINI SHAKILLANTIRISHDA QO'G'IRCHOQ TEATRINING AHAMIYATI

Xayriddinova Parvinabonu Baxtiyor qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti,
Maktabgacha ta'lim fakulteti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni badiiy va ijodiy faoliyatda ijodkorligini teart orqali shakillantirish haqida so'z yuritilgan. Yosh bolalarni yoshligidan ijodkor qilib tarbiyalash bu yo'lda maktabgacha ta'lim tashkiloti, tarbiyachi hamda ota-onalar hamkorlikda ishlash kerakligi haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Ijodiy qobiliyatlar, individual, ideal, teatr, sahna, kompleks, ijodkorlik, tasavvur, qobiliyat, mantiqiy fikrlash, tafakkur.

АННОТАЦИЯ

В данной статье говорится о формировании творческих способностей детей дошкольного возраста в художественно-творческой деятельности средствами театра. Сказано, что дошкольная образовательная организация, воспитатели и родители должны работать вместе, чтобы творчески воспитывать маленьких детей с самого раннего возраста.

Ключевые слова: Творческие способности, личность, идеал, театр, сцена, комплекс, творчество, воображение, способность, логическое мышление, мышление.

ABSTRACT

This article talks about shaping the creativity of children of preschool age in artistic and creative activities through theater. It is said that preschool educational organization, educators and parents should work together in order to raise young children creatively from a young age.

Keywords: Creative abilities, individual, ideal, theater, stage, complex, creativity, imagination, ability, logical thinking, thinking.

“Iqtidorsiz bolalar yo‘q. Barcha bolalar mukammal tug‘iladi. Bolalar tarbiya va muhit mahsuli bo‘lib, ota-onalarining iste‘dodini meros qilib olmaydilar. Bolani muhit va tarbiya shakllantiradi. Tug‘ma moyillik yoki irsiyatga kelsak, faqat organizmning

fiziologik xususiyatlari meros qilib olinadi. Tugʻilgan paytdan boshlab hamma narsa faqat atrof-muhitning bolaga boʻlgan psixologik taʼsiriga bogʻliq. Faqat bu uning barcha qobiliyatlari va isteʼdodlarini belgilaydi.

Shinichi Suzuki

Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida yaratilgan shart sharoitlar, ushbu tizim uchun zarur boʻlgan zamonaviy texnologiyalar, didaktik materiallar va oʻyinchoqlar bilan muntazam taʼminlanib borishining davlat nazoratida boʻlishi kishini quvontiradi. Maqsad esa bitta bolalarni barkamol tarzda voyaga yetkazish ularni maktab taʼlimiga tayyorlash samaradorligini oshirishdir. Maktabgacha yosh - bu oʻzini yorqin ifoda etish, ijodiy qobiliyatlarni namoyon qilish, bolaning ijodkorligini rivojlantirish uchun eng qulay davr hisoblanadi. Bugungi kunda MTT tarbiyachilarining eng ustuvor vazifalaridan biri “Ijodkor bolani” tarbiyalashdir. Bu jarayon qanchalik erta boshlansa samarasi shunchalik barvaqt namoyon boʻladi va bolaning butun hayotiga ijobiy taʼsir qiladi. Ijodkorlik yangi tadqiqot predmeti emas.

Teatr (yun. theatron — tomoshagoh) — sanʼat turi; uning oʻziga xos ifoda vositasi aktyorning omma oldidagi oʻyini jarayonida yuzaga keladigan sahnaviy voqeadir. Teatr sanʼatida ham boshqa sanʼatlarda boʻlganidek, xalq hayoti, tarixi, dunyoqarashi aks etib, jamiyat taraqqiyoti, maʼnaviyati, madaniyati bilan bogʻliq holda oʻzgarib, takomillashib boradi. Teatr asosida ogʻzaki yoki yozma dramaturgiya yotadi.

Bola uchun ijodiy xulq-atvor namunasi sifatida nafaqat ota-onalar (yoki ota-onalardan biri), balki boshqa kattalar ham (tarbiyachilar, oila doʻstlari va boshqalar) harakat qilishlari mumkin. Agar bolalar uchun ota-onalar koʻproq ijodiy xususiyatlarga ega boʻlgan “ideal qahramon” boʻlsa, ayniqsa samarali boʻladi. Aslini olganda “Ijodkorlik” - bu har xil turdagi ijodiy faoliyatning muvaffaqiyatini belgilaydigan shaxsning individual fazilatlarini.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish hamda tasavvurini shakillantirishda qoʻgʻirchoq teatrining ahamiyati juda ham kattadir. Agarda yosh bolalar qoʻgʻirchoqlarni tarbiyachi boshchiligida oʻz qoʻli bilan yasab aynan usha qoʻgʻirchoq orqali qoʻgʻirchoq tetrini sahnalashtirsalar avvalo ularda mehnat tarbiyasi shakillanadi. Har bil yosh bolada koʻz bilan ilgʻab boʻlmas oʻziga xos iqtidori mavjudir. Tarbiyachi qoʻgʻirchoq teatrini sahnalashtirish jarayonida ertak qahramonlari niqobini stol ustiga quyadi va tarbiyalanuvchilardan ulardan birini tanlashlarini soʻraydi. Tarbiyalanuvchilar albatta oʻzlari yaxshi koʻrgan qahramonlarni ayrimlari esa oʻzi anglamagan holatda bron qahramon niqobini tanlaydilar. Maktabgacha taʼlim tarbiyachilari aynan shu yerda bola qaysi qahramonni rolini qoyilmaqom qilib ijro etishini bilib olsalar ham boʻladi.

Kichik yoshda, kompleks rivojlanishga, ya'ni maktabgacha yoshdagi bolalarning adabiy, badiiy va musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor berish tavsiya etiladi. Ijodkorlik ko'plab fazilatlarning birlashuvidir.

Yuqorida aytilganlarning barchasidan xulosa qilishimiz mumkinki, maktabgacha yosh ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun ajoyib imkoniyatlar yaratadi. Ijodiy qobiliyatlarning tarkibiy qismlari masalasi bo'yicha turli nuqtai nazarlarni tahlil qilgandan so'ng, xulosa qilishimiz mumkinki, ularni aniqlashga bo'lgan yondashuvlar farqiga qaramay, tadqiqotchilar bir ovozdan ijodiy tasavvur va ijodiy fikrlash sifatini ijodiy qobiliyatlarning muhim tarkibiy qismlari sifatida ajratib ko'rsatishadi. Shundan kelib chiqib, bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash mumkin

1. tasavvurni rivojlantirish;
2. ijodkorlikni shakllantiruvchi tafakkur sifatlarini rivojlantirish.

Bolalarning ijodiy rivojlanishining muhim sabablaridan biri ularning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. PQ-3261 09.09.2017 Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlarito'g'risidagi qaror.
2. "Maktabgacha pedagogika" F.R. Qodirova, Sh.Q. Toshpo'latova, N.M. Kayumova, M.N. A'zamova. Shin A.V., Mirziyoyeva Sh.Sh., Grosheva I.V, T. 2019
3. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish. Shin A.V.,Mirziyoyeva Sh.Sh., Grosheva I.V, T.2020
4. Z.S.Teshabayeva "Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish" Toshkent 2021
5. O'yin orqali ta'lim olish. Shin A.V., Mirziyoyeva Sh.Sh., Grosheva I.V, T.2020
6. S.X. Jalilova, S.M. Aripova "Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi" Toshkent 2017
7. Z. Nishonova, G. Alimova "Bolalar psixologiyasi va uni o'qitish metodikasi" Toshkent 2006